

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Møde i Globaliseringsrådet.
Titel	95 pct. målsætningen for ungdomsuddannelse – status og perspektiver
Arrangør	Statsministeriet
Taletid	8-10 minutter med efterfølgende debat
Tid og sted	Marienburg onsdag den 17. juni 2009 kl. 11:00-12:00.

Disposition

1. Status for opfyldens af uddannelsesmålsætningerne

1. Planche 1 – Status for opfyldelse af 95 og 50 pct. målsætningerne
2. Planche 2 – Positive tendenser i profilmodellen.
3. Planche 3 - Hvad tæller profilmodellen ikke med.

2. Supplerende indikatorer

4. Planche 4 – Frafald EUD.
5. Planche 5 – Flere vælger ungdomsuddannelse.
6. Planche 6 – Kvote 2 ansøgninger på de videregående uddannelser.

Hvad har vi allerede gjort?

7. Planche 7 – Oversigt over iværksatte initiativer

Udfordringer

- Indsats mod passive unge:

8. Planche 8 - Unge hårdest ramt af ledighed
9. Planche 9 - De 10 bedste og de ti værste
10. Planche 10 - Gode eksempler fra kommunerne

- Flere igennem uddannelsessystemet:

11. Planche 11– Praktikpladssituationen.
12. Planche 12 – Ansvarliggørelse af virksomhederne.
13. Planche 13 – Gode eksempler fra kommuner.

Afslutning

14. Planche 14 – Udfordringer

1. Planche 1 – Status for opfyldelsen af 95 og 50 pct. målsætningerne

- Det er en central målsætning i velfærds- og globaliseringsaftalerne, at 95 procent af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse og mindst 50 procent en videregående uddannelse i 2015.
- Profilmodellen for 2007 viser, hvordan den ungdomsårgang, som afsluttede 9. klasse i 2007, forventes at uddanne sig i løbet af de kommende 25 år, når uddannelsessystemet og uddannelsesadfærden i hele perioden antages at være som i 2007.

- De seneste tal viser desværre, at det er lang vej igen: knap 84 pct. af en ungdomsårgang forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse i 2007 mod ca. 85 pct. 2006.
- Samme tendens gælder for andelen af en ungdomsårgang, der forventes at gennemføre en videregående uddannelse. Knap 45 pct. af en ungdomsårgang forventes at gennemføre en videregående uddannelse i 2007 mod ca. 46 pct. i 2006.

2. Planche 2 – positive tendenser i profilmodellen

- Andelen af unge, som forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse som ca. 20 årige er steget fra knap 61 pct. i 2006 til knap 63 pct. i 2007.
- Tendensen er særlig stærk for personer med anden etnisk baggrund, hvor andelen, der forventes at opnå mindst en ungdomsuddannelse er steget fra godt 43 pct. i 2004 til knap 49 pct. i 2007.
- Profilmfremskrivningen viser endvidere, at tidsforbruget fra 9. klasse frem til første kompetencegivende uddannelse har været faldende for 2007-ungdomsårgangen. Fremskrivningen viser, at det samlede tidsforbrug er faldet fra godt 113 måneder i 2004 til knap 111 måneder i 2007.
- Det er vigtigt at holde sig for øje, at den seneste profilmodel fremskriver uddannelsesadfærd på baggrund af tal for 2007.
- Profilmmodellens resultater fortæller os altså ikke noget om virkningen af de initiativer, som regeringen som opfølgning på Globaliseringsrådets arbejde har sat i gang siden 2006 – og det er ganske mange. Hertil kommer, at mange af initiativer først er gået i gang ved starten af sidste skoleår.
- Effekterne af disse initiativer vil tidligst kunne aflæses i profilmodellen for 2010, som baseres på tal for 2008.

3. Planche 3 – Hvad tæller profilmodellen ikke med

- Profilmodellen ikke er fuldt dækkende for al den uddannelsesadfærd, der sker i samfundet. Lad mig give to eksempler:
- Gennem AMU-systemet sker der en løbende opkvalificering af arbejdsstyrken, som ikke medregnes i profilmodellen. I perioden 2004 - 2007 var der knapt 860.000 personer, der deltog i AMU-forløb, heraf var ca. 46 pct. under 40 år. I alt 120.000 personer deltog i 5 til 9 ugers AMU-uddannelse.
- For det andet er der eksempler på uddannelser for ufaglærte, som har en uddannelsesaftale med deres arbejdsplads - eksempelvis Betonmagere, murerarbejdsmænd

og stilladsmontører. Uddannelserne varer 1½ til 2 år og heraf skal medarbejderne på AMU-uddannelser mellem 12 og 26 uger.

- Nyere indikatorer, der måler på tiden efter iværksættelsen af globaliseringsinitiativer indikerer, at indsatsen begynder virke.

4. Planche 4 – Frafald EUD

- Der er sket et stort og glædeligt fald i antallet af elever, der falder fra erhvervsuddannelserne. Efter seks måneder er 16 pct. af de elever, der begyndte på et grundforløb efter sommerferien 2008, faldet fra uden at vælge en anden erhvervsuddannelse. Året før gjaldt det 21 pct.
- Tallene indikerer, at de mange tiltag, som er blevet iværksat i forbindelse med udmøntningen af globaliseringspuljen, nu begynder at virke.
- Det er endnu for tidligt at sige, om man kan fastholde den positive udvikling gennem en hel erhvervsuddannelse efter grundforløbet, men der er allerede iværksat initiativer, der skal sikre fastholdelse af eleverne efter grundforløbet.

5. Planche 5 – Flere vælger ungdomsuddannelse

- Næsten alle elever i 9. og 10. klasse, svarende til omkring 95.000 elever, har taget stilling til, hvad de vil efter sommerferien. Det fremgår af den foreløbige opgørelse fra 2009 af årets tilmelding til uddannelse fra 9. og 10. klasse.
- Tallene viser, at andelen af unge, der ønsker en gymnasial ungdomsuddannelse efter 9. eller 10. klasse, igen i år er steget. En stadig mindre andel af eleverne vælger 10. klasse.
- Tallene viser også et mindre fald i søgningen direkte fra 9. og 10. klasse til erhvervsuddannelserne. Til gengæld er der en lidt større stigning i antallet af unge, der vælger en erhvervsgymnasial uddannelse.
- Man kan ikke læse tallene som et udtryk for generelt fald i søgningen til erhvervsuddannelserne. Årsagen er, at det kun er omkring en tredjedel af de optagne på en erhvervsuddannelse, der kommer direkte fra grundskolen eller tiende klasse. Derimod kommer næsten alle elever, der påbegynder en gymnasial uddannelse (hf undtaget), direkte fra grundskolen eller 10. klasse.
- Det er glædeligt, at flere unge går hurtigere i gang med en ungdomsuddannelse, og det gælder nu om at fastholde de elever, der starter på en ungdomsuddannelse.

Men en målsætning må selvfølgelig være at hæve tallet for dem, der starter på en erhvervsuddannelse endnu mere.

[Kategorien ”Andet” dækker over: Produktionsskole, VUC, udlandsophold og Uoplyst]

6. Planche 6 – Ansøgninger kvote 2

- På det videregående uddannelser ser vi også stigende søgning til kvote 2, herunder på de vigtige professionsbacheloruddannelser til pædagog, lærer og sygeplejerske. Hele 16 procent flere end i 2008 søger ind på pædagogstudiet, mens otte procent flere vil læse til sygeplejerske og fem procent flere vil være folkeskolelærer.
- En forklaring på stigningen er uden tvivl den stigende arbejdsløshed i forbindelse med den finansielle krise, som rammer ufaglærte hårdest. Det kan få flere til at gå i gang med en uddannelse, hvor der efterfølgende er gode beskæftigelsesudsigter.
- Der er derudover også de seneste år iværksat en lang række initiativer for at styrke uddannelserne. Det faglige indhold og forbindelsen mellem teori og praksis har fået et løft i for eksempel uddannelserne til lærer, pædagog og sygeplejerske. Studiemiljøet er blevet langt mere attraktivt, fordi uddannelserne nu er samlet på professionshøjskoler, der har en størrelse, så de kan matche universiteter med faglige og sociale miljøer.
- De fleste ansøgere til Undervisningsministeriets uddannelser kommer ind gennem kvote 1, hvor der er ansøgningsfrist 5. juli. Jeg håber og tror på et tilsvarende billede som for kvote 2.

7. Planche 7 – Hvad har vi allerede gjort?

- Der er som sagt allerede igangsat en lang række initiativer med henblik på at opfylde 95 pct. målsætningen.
- For at få flere **ind** på og flere **igennem** ungdomsuddannelserne har vi især koncentreret os om erhvervsuddannelserne. Her finder vi det største potentiale for forbedringer. Vi har forenklet erhvervsuddannelsessystemet, skabt bedre overgange, og vi har sat fokus på at øge gennemførelsen.
- For at få flere **ind**, er der indført mulighed for brobygning, så elever i 8. og 9. klasse får mulighed for at snuse lidt til de forskellige uddannelsesmuligheder. Og der er indført tidligere og mere opsøgende vejledning.
- For at få flere **igennem** er der indført krav om mentorordninger, om trin- og niveaudeling, og vi har indført den nye mesterlære, som er en succes.

- Som noget nyt skal alle erhvervsskoler lave handlingsplaner, der skal indeholde konkrete mål og strategier for at reducere frafaldet og få flere igennem. Planerne offentliggøres og evalueres årligt. Undervisningsministeriet kan lave særlige aftaler med skoler, som ikke gør nok mod frafald.
- Der er dog en række udfordringer, som vi fremover skal håndtere, hvis vi skal nå vores målsætninger.
- Vi må hele tiden være opmærksomme på kommende udfordringer og justerer vores indsats i forhold hertil, hvis vi skal nå målsætningerne om, at mindst 95 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse i 2015, og at mindst 50 pct. skal gennemføre en videregående uddannelse i samme år.

8. Planche 8 – Unge hårdest ramt af ledighed

- Ledigheden har været stigende siden sensommeren 2008, og stigningen har været kraftigere blandt de unge.
- Siden sensommeren 2008 er ledigheden blandt unge under 25 år således steget med 85 pct., mens ledigheden blandt de 25-29 årige er steget med ca. 80 pct.
- Til sammenligning steg den samlede ledighed for alle aldersgrupper med godt 70 pct. i samme periode.
- Flere undersøgelser viser, at unge uden uddannelse i højere grad rammes af ledighed end unge med uddannelse. De ufaglærte er ikke blot oftere ledige – de er det også længere tid ad gangen.
- Vi har derfor en særlig udfordring i forhold til de unge ledige.

9. Planche 9 – De 10 bedste og de 10 værste kommuner

- Der er store regionale forskelle på, hvordan det står til med 95 pct. målsætningen. For eksempel gennemfører mindst 92. pct. af en ungdomsårgang en ungdomsuddannelse i Allerød, mens Lolland kommune får under 75 procent igennem.
- Vi må derfor hanke op i kommunerne og ungdomsuddannelserne, og sikre, at de unge frafaldstruede følges både i overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse, og når de er på ungdomsuddannelserne.
- Kommunerne skal gennem Ungdommens Uddannelsesvejledning fokusere kræfterne mod de svageste unge.

10. Planche 10 – Gode eksempler fra kommunerne

Screening af elever:

Det gode eksempel:

UU-Nordvestjylland (Lemvig, Struer og Holstebro).

- Konsekvent brug af screening af elever allerede fra 6. klasse.
- Aftaler med alle folkeskoler i de tre kommuner i UU-Nordvestjylland, hvor screeninger danner baggrund for at tage stilling til, om der skal iværksættes en særlig indsats for den enkelte.
- Eleverne får ved screeningen tildelt forskellige opmærksomhedskoder.

Opsøgende vejledning

Det gode eksempel:

UU-Skanderborg.

- Gennem administrative systemer følges de unges uddannelsesmæssige placering.
- Programmet ”taler” med andre administrative systemer i kommunen og på uddannelsesinstitutioner, hvilket gør det muligt at udveksle de informationer.
- F.eks. for UU’s administrative system automatisk besked, når en ung, der er i risiko for at afbryde en erhvervsuddannelse modtager et advarselsbrev fra erhvervsskolen herom. Med denne information kan UU rette henvendelse til den unge og tage hånd om sagen.

11. Planche 11 – Praktikpladssituationen

- Målet om, at alle unge skal have en ungdomsuddannelse, forudsætter, at der på erhvervsuddannelsesområdet kan tilvejebringes de nødvendige praktikpladser.
- I 1. kvartal 2009 har der været et fald på 21 pct. i antallet af indgåede uddannelsesaftaler i forhold til samme periode sidste år.
- Samtidig er nytilgangen til skolepraktik steget med 113 pct., og der er et øget pres for at åbne yderligere for skolepraktikken.

12. Planche 12 – Antallet af virksomheder, der ikke opretter uddannelsesaftaler

- En forudsætning for at nå målet om, at mindst 95 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsuddannelse i 2015 er, at der på erhvervsuddannelsesområdet kan tilvejebringes de nødvendige praktikpladser.
- Der er i dag ca. 45.000 virksomheder, som er godkendt til at oprette praktikpladser. Og der er helt sikkert flere virksomheder, som kunne godkendes, hvis de søgte om det. Knap halvdelen af de ca. 45.000 virksomheder har hverken en igangværende uddannelsesaftale eller aftalt en kommende uddannelsesaftale med en elev.

- Tallene viser, at der ligger et stort uudnyttet potentiale ude i virksomhederne, som blandt andet arbejdsgiverorganisationerne, de faglige udvalg og erhvervsskolerne skal aktivere. Virksomheder skal påvirkes til at tage deres del af ansvaret for at de unge kan gennemføre deres uddannelse og sikre et fortsat udbud af kvalificeret arbejdskraft.

13. Planche 13 – Eksempler med job i uddannelse

Via University college

- De lærerstuderendes praktik medtænkes i praktik i hele studieforløbet og ikke blot i praktikperioderne.
- Partnerskabsaftale med Århus Kommune, der giver de studerende mulighed for at prøve kræfter med virkeligheden samtidig med, at de får tilknyttet en rigtig lærer som mentor, der kan vejlede dem, når de skal vænne sig til at undervise op mod 25 børn med vidt forskellige behov.

University college Lillebælt

- Vejle Kommune og UC Lillebælt, pædagoguddannelsen i Jelling, har indgået en partnerskabsaftale om at optage studerende, der uddannes i et særligt ansættelses- og traineeforhold med en konkret pædagogisk arbejdsplads i Vejle Kommune som base.
- Ifølge partnerskabsaftalen skal en del af de uuddannede, der ansættes ved Vejle Kommunes pædagogiske arbejdspladser, ansættes på den betingelse at de tager en uddannelse som pædagog i Jelling.
- Ansættelsesforholdet mellem den studerende og den konkrete pædagogiske arbejdsplads vedrører arbejde, som den ansatte udfører udenfor pædagoguddannelsen og dens praktikperioder.

14. Planche 14 – Udfordringer

- Vi står for mig at se over for to overordnede udfordringer, som jeg håber vores efterfølgende drøftelse kan tage udgangspunkt i. Det drejer sig om:
 - Indsats mod passive unge
 - Flere gennem uddannelsessystemet
- Jeg har givet eksempler på kommuner, og uddannelsesinstitutioner, der gør det godt. Min målsætning er, at alle kommune og institutioner skal gøre en indsats, der svarer hertil.